

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

In slujba Spiritului

Se cădea ca tocmai un militar sfânt să găsească o nouă armă pentru hărțuiții fii ai luminii, osândiți la luptă necurmată cu armatele pururi invențioase și ingenioase ale răului. Mobilizând, din vreme în vreme, toate puterile sufletului la mari manevre de trenare pentru războiul binelui, s. Ignățiu de Loyala a alcătuit, în ale sale „exerciții spirituale”, cel mai desăvârșit tratat de strategie a duhului.

De câțiva ani am intrat și noi, slavă Domnului, în școala acestor reculegeri. La Blaj, ca și în celelalte centre episcopale ale bisericii noastre, vine an de an câte-o parte a preoțimii la mari deprinderi de arme spirituale.

Câtă ceață se alungă atunci, cât sbucium tainic se liniștește, câtă lumină se aprinde, câte puteri se oțelesc la nouă muncă și la nouă jertfă, o știe singur numai Dumnezeu. Tu, privitor de suprafață, vezi doar fețe oțelite și capete albite în trudă dărză plecându-se smerit sub povara gândului lăuntric, bătătorind zile dearându-l, în plină tăcere, cărările ascunse în hăurile sufletului; dar nu poți ști ce găsește ochiul minții depănându-și filmul propriei vieți în lumina idealului, cântărind pe cântarul morții deșertăciunea acestui veac amăgitor ori măsurându-și faptele cu șinorul vesniciei; nu înțelegi cât de limpede se vede, prin zarea acestor avânturi spre infinit, drumul ce avem de străbătut printre ispitirile vieții până vom ajunge la țintă.

Acei cari le-au făcut, o știu. — Deși suntem încă la început și lăsăm multșor de dorit în execuția planului. Când se va desăvârși școala deplinei tăceri, a deplinei concentrări, a alungării tuturor gândurilor profane, o vor ști și mai bine.

De aceea subliniem cu mare bucurie gândul exprimat de I. P. S. Sa părintele mitropolit VASILIE de-a intensifica și lărgi această minunată școală, și de a chema la ea și pe tovarășele și ajutoarele imediate ale preoților noștri, pe soțiile de preot. Este, de fapt, timpul suprem să ne gândim și la ele, la imensul bine ori imensul rău ce-l fac, în chip necesar, în lumea credincioșilor noștri; e timpul suprem să le dăm și lor acest minunat prilej de învoire și desăvârșire sufletească, pe care multe îl doresc, iar multora le este indispensabil pentru a le face să-și înțeleagă rostul și rolul.

Cu aceeași bucurie încreștăm următoarea dorință a unui mirean de-al nostru, spusă din prilejul exercițiilor ținute la Șimleul-Silvaniei: „O, cât de mult ne-ar trebui și nouă, laicilor intelectuali, să ne aprindă cineva din când în când candela sfântă a luminei cerești, ce ne-a mângâiat câteva zile!”

Dea Dumnezeu să se împlinească de grabă acest dor piu. Dea Dumnezeu să răsară, cât mai curând, și la noi o casă de exerciții, o mare casă a Spiritului, care să primească fără întrerupere serii de cadavre ambulante pentru a le reda vieții celei adevărate. — E necesară; și nu-i utopie!

Adevăr și iubire

Note pe marginea unui articol despre unirea bisericilor creștine

(—) Mai aprins decât oricând, gândul unirii bisericilor creștine, lansat și susținut cu atâta vigoare de ultimii Papi, frământă azi mințile tuturor. Rugăciuni, congrese, asociațiuni, cărți și reviste, articole fără număr, în și afară de catolicism, țin în necurmată agitație marea problemă și marea durere generală.

Valurile acestui curent uriaș se resimt și la noi. Tot mai des se pot ceti, în reviste și ziare, articole cu această temă. Bineintenționate cele mai multe, unele bineinformate, foarte puține cu concepție și soluțiuni corecte. Cel mai nou, apărut în „Cuvântul” din 10 Septembrie și iscălit de P. C. Spataru, merită să zăbovim o clipă.

Mănecând din grandioasele manifestări de viață catolică ale săptămânilor din urmă, articolul are o analiză aproximativ corectă a situației de astăzi a bisericilor creștine față de gândul unirii, apoi o seamă de considerațiuni greșite despre esența și căile lui de realizare. Împărțind creștinătatea în trei tabere mari, d. Spataru constată, înainte de toate, în catolicism o mișcare formidabilă, o tot mai precisă tendință de „coordonare, unitate de acțiune, activarea unui spirit ofensiv de cucerire spirituală”. Din acest spirit s'a născut și enciclica pentru unirea bisericilor „Mortaliū animos”, a lui Pius XI, un adevărat „strigăt de comandant suprem, dând semnul unei mișcări tactice actuale în strategia interconfesională”, care, peste ani, va da roade incalculabile, dată fiind puterea de acțiune a catolicismului „mai presus de orice altă confesiune creștină”. Dar, în aceeași vreme, tare pe pozițiile lui, catolicismul își revendică exclusiv puritatea creștină în dogmă și orânduiri, refuzând orice discuțiune pe această temă. — Protestanții, la celalalt extrem, se mulțumesc cu o colaborare a bisericilor pe teren practic, lăsând neatinsă credința. — Ortodoxia de răsărit „stă și se sbate” între aceste două valuri. Vitregia vremilor i-a pazalizat puterea de acțiune, fără să-i fi putut știrbi învățătura și orânduiele canonice.

Peste aceste distanțe considerabile dintre tabere, d. Spataru găsește ușor puntea de trecere: restaurarea prin iubire. „Prăpastia de ură, neînțelegere și blestem... astăzi câtă să fie împlinită cu un imens prisos de iubire prevenitoare și de iertare: din ambele părți. Problema unirii nu este dar să însemneze... o mărturisire aprioristică a „dogmei”: în ce ne deosebim?... Ea este și nu poate fi decât: o elementară, o năprasnică simțire interioară a omului „cel nou”... Ea nu va răsări din tranșeele dogmatismului confesional-osebitor... ci în câmpia iubirii!”

Să ne oprim aici. În locul discuțiilor asupra dogmelor credinței, d. Spataru propune: iubirea. Exact ce spune și „pancreștinismul” și protestantismul „adoctrinal”, cari toate vreau să sape prăpastie de netrecut între adevăr și iubire, între rațiune și inimă, și acuză catolicismul de o prea rigidă stăruință asupra dogmelor în detrimentul iubirii.

Să fie așa? Poate fi vreodată adevărul piedecă iubirii? Ori, în schimb, poate iubirea învălui într'o dulce frăție „adevăruri” cari se bat în capete? Evident, nu! Iubirea și adevărul sunt două fiice gemene, născute din același unic izvor al întregii firi: din Dumnezeu. De parte de-a-se dușmăni, ele se întregesc, se condiționează și întăresc împrumutat.

În special, fiind vorba de unirea bisericilor lui Hristos, este necesară, fără îndoială, iubire, cât mai largă, cât mai înțelegătoare; trebuie să uităm ura sporită de veacuri, și să nu ne gândim la zilele de durere ale despărțirii răsăritului de apus. Totuși, presupunând existența acestei iubiri, care să fie ca „o năprasnică simțire interioară”, s'a făcut prin aceasta unirea bisericilor? Să zicem că această „sbucnire elementară” la un moment dat e generală de o parte și de alta, că ne îmbrățișăm cu toții în via dorință de-a fi una; vom fi într'adevăr o singură turmă și un singur păstor, o singură societate religioasă voită de Hristos, atâta vreme cât nu vom avea același crez? Doar sufletul și temelia întregii religii, a întregului creștinism în deosebi, este credința, învățătura propovăduită de Hristos! Iubirea, de sigur, este necesară; a oamenilor însă, nu a eroarei, a greșelii. Înainte de unire, ea apropie și face posibilă înțelegerea, apoi cimentează și dă viață unirii odată săvârșite. Dar unirea însăși este unirea în credință, în mărturisirea aceluiași crez, în recunoașterea sinceră a aceleiași orânduielei lăsate de Hristos. Fără unirea minților în același adevăr, nu există deci din capul locului unire, ci cel mult dorința sau iluziunea ei.

Iată dar, că „mărturisirea aprioristică a dogmei” este temelia însăși a unirii, iar „tranșeele dogmatismului confesional-osebitor” sunt adevăratul câmp în care poate răsări floarea înfrățirii tuturor, care, de sigur, trebuie udată din belșug cu roaua dragostii. Adevărul și iubirea nu se exclud, se întregesc într'o caldă armonie și această armonie e adevărata viață creștină voită de Hristos.

Câte de adevărat acest lucru, o dovedește, de altfel, d. Spataru însuși. Căci, ca o continuare a iubirii, ne dă și singura „perspectivă” care „ne poate înfrățea adevărul în cea mai prielnică lumină: perspectiva evangheliei..!”

Deci tot la „adevăr” ajungem. Și mai concret chiar, ni-se spune că adevărul întreg, adevărata „ortodoxie în dogmă și în orânduiri” o are biserica răsăriteană, pe când „catolicismul însușindu-și-o a depășit-o și întrecut-o cu experiența lui proprie (proprie apusului politic-catolic)”; de aceea, în concluzie, unirea bisericilor se va face prin munca uriașă și „organizația unică de luptă” a catolicismului, revenindu-se la acel „minim de credință și orânduire canonică ecumenică” pe care îl are ortodoxia. — Sau: ne trebuie iubire, nu discuțiuni dogmatice; prin această iubire să se ajungă însă la recunoașterea și revenirea integrală la ortodoxia răsăriteană, oricât ar fi ea de „desorganizată, săracă, lipsită de unitate în sine însăși, fărâmițată în stătuțele...” (tot atâtea dovezi ale adevăratității!), pentru că ea este singura adevărată. — Bravo logic!

Nu ți-se pare, domnule Spataru, că ești dogmatist tot așa de exclusivist ca și catolicismul, căruia îi faci o vină din asta? Și, să fim serioși: nu ți-se pare exagerat să dai gata ortodoxia catolicismului pe motiv că e organizat puternic, că are unitate, influențează real viața din jur și să-l convingi a reveni la „ortodoxie” numai fiindcă ea a suferit, a înțepenit, s'a fărâmițat în răutatea vremilor?! Să ceri stejarului mândru, sănătos, să-și taie crengile, să se ciuntească, pentru că să poată fi la fel cu un vlăstar rupt din el, care a rămas pipernic?!?

Cu puțină logică, și cu puțină iubire, vei înțelege și Dta, că un singur drum duce la unirea bisericilor, acela pe care merge acum biserica Romei. Mobilizând întreg catolicismul de pe pământ la rugăciuni necurmte pentru înfăptuirea acestui gând, ea propovăduiește iubire pentru toți; lucrează cu zör și cu spor la o tot mai temeinică și tot mai înțelegătoare cunoaștere reciprocă a fraților imprăștiți; la o sinceră prețuire a valorilor creștine păstrate în răsărit și, după toate acestea, așteaptă liniștită marea zi, când fiii rătăciți pe povârnișuri greșite vor reveni la vatra părintească. — Dar nu se târguiește. Nu are de dat nimic, fiindcă nimic nu este al ei din ce are. Tot este al lui Hristos Domnul.

Faceți la fel și dvoastră, și toți creștinii.

Ne vom întâlni, de sigur. Căci, dacă nu pot fi adevărate toate confesiunile creștine, una trebuie să fie adevărată! Și adevărată este aceea, care este de fapt una; așa cum a voit-o Domnul!

Cine are iubire, o va găsi!

Un calendar universal. Abia am ajuns și noi, în special biserica noastră „dominantă”, să numărăm zilele ca lumea, — rezervându-ne totuși din vechea greșală o mică amintire, data Paștilor, prilej de nesfârșite tulburări și agitații habotnice — și în curând vom fi nevoiți să facem un nou salt în spre mai corect.

De multă vreme se studiază, anume, alcătuirea unui calendar internațional cu caracter universal, în care toate lunile vor fi egalizate, cuprinzând fiecare câte patru săptămâni. Adunând zilele de 29, 30 și 31 ale lunilor actuale, — pricinuitoarele inconveniențelor calendaristice de azi — se va forma o a 13-a lună, care va purta denumirea „Sol” (soarele) și se va intercala la mijlocul anului, între Iunie și Iulie. Prima zi a anului va fi o Duminică, iar ultima, a 365-a va deveni o Duminică internațională, terminând anul ca a 8-a zi a săptămânii ultime. În felul acesta am avea un calendar invariabil, în care zilele lunilor cad consecvent pe aceeași zi a săptămânii, făcând posibilă, între altele, și o definitivă fixare a sărbătorilor.

Se și vorbește de peacum mai ales de fixarea Paștilor. Comitetul de anchetă al Ligii Națiunilor, în care sunt reprezentate toate bisericile creștine, recomandă fixarea Paștilor pe Duminică ce urmează a doua Sămbătă din Aprilie, ceea ce în calendarul fix ar corespunde la 9 Aprilie. Această zi, de altfel, după un calcul, ar corespunde cu data învierii Domnului, care a murit Vineria, în 7 Aprilie. În plus ziua de 8 Aprilie este data centrală a perioadei de 35 zile, în cursul cărora pot cădea Paștile după calculul actual, fiind 17 zile după 21 Martie și 17 zile înainte de 25 Aprilie.

Acest calendar fix va fi adoptat de toată lumea și se crede că va intra în vigoare la 1 Ianuarie 1933.

Roma și Orientul

— O nouă enciclopedică a Papei Piu XI pentru promovarea studiilor orientale —

În vreme ce sectele creștine rupte dela sinul bisericii adevărate țin congrese internaționale și supra-nuționale, își fac mărturisiri de dragoste nelimitate, conciliantă doctrinară neîngăduită, fără a reuși totuși să clădească, din fraze elastice și formule incolor, pod de legătură peste prăpastiile săpate de răutatea omenească a veacurilor, Roma sfântului Petru urmărește statornic și fără zăbavă, înfăptuirea marului gând al tuturor pe singurele căi eficace. Deoparte știe să aprindă în sute de milioane de inimi tot mai mult interes pentru această uriașă și actuală problemă, tot mai multă dragoste pentru frații rătăciți, tot mai multă rugăciune către Păstorul cel bun, iar de alta lucrează sistematic și instituțional pentru o tot mai adâncă și mai științifică înțelegere a trecutului, a lumii sufletești și orânduiriilor religioase a celor despărțiți. — În chip deosebit, atenția ei se îndreaptă spre Orientul originii creștinismului unde atâtea inimi urăsc cecace nu cunosc, dușmănesc România deși sunt foarte aproape de ea. Aici singura modalitate de-a risipi negura dușmăniei este o tot mai intensă cunoaștere reciprocă.

În slujba acestui gând stă și cea mai nouă enciclopedică a Papei Piu XI: „*Rerum Orientalium studii*”, dat în ziua de 7 Septembrie 1928, sărbătoarea Nașterii Precuratei Fecioare Maria, din care spicuim pentru cititorii noștri părțile mai importante:

Aceia cari au răsfoit, chiar în grabă, articolele bisericii catolice știu prea bine, cu câtă râvnă s'au străduit înaintașii Noștri, în trecut veacuri, să promoveze între credincioși și mai ales între preoți, studiile și cunoașterea mai adâncă a lumii orientale. Ei, de fapt, și-au dat seama, că multe rele din trecut, ca și din prezent, rădăcinile se scisivează care a smuls dela rădăcinile unității atâtea biserici odinioară înfloritoare sunt în prima linie consecința necesară a necunoașterii și disprețuirii imprumutate a popoarelor, precum și a prejudiciilor urmate de o îndelungată înstrăinare a inimilor; au înțeles apoi, că atâtea rele nu se pot vindeca fără lămurirea acestor piedeci.

Or, — ca să amintim, în trăsături mai multe câteva documente ale istoriei chiar din vremile când au început a slăbi vechile legături ale unității, cari mărturisesc grijele și străduirile Pontificilor Romani în această direcție — cunoscut este tuturor, cu câtă bunăvoință

Triumful euharistiei

Insemnări despre congresul din Sydney

(a.) Vor trece încă săptămâni până vor sosi la noi dări de seamă amănunțite asupra acelei grandioase manifestațiuni de credință divină și înfrățire supraumană, care s'a desfășurat în inima celui mai nou petec de uscat al lumii noastre. Ajung însă și telegramele sumare și seci pentru a ne face o icoană, palidă ce-i drept, despre cea mai minunată sărbătoare ce a văzut vreodată Australia și care, nu a rămas cu nimic îndărăt, ca strălucire, mulțime de oameni, organizare, grandiositatea programului, față de trecutele biruinți ale euharisticii lui Hristos, nici chiar față de recentul congres din Chicago.

Stilul mare și avântul entusiast, cu care s'au făcut pregătirile, atât cele tehnice cât și cele sufletești, au vestit mai dinainte măreția adunării. Primit ca un rege pe pământul Australiei, delegatul Sfântului Părinte, cardinalul *Bonaventura Ceretti*, mai întâi a consacrat catedrala Sf. Marii din Sydney, refăcută pentru congres, predând episcopului Kelly prețiosul dar simbolic trimis de Papa: un splendid potir de aur. Tot atunci, în 2 Septembrie, s'au făcut în toate bisericile din oraș slujbele de inaugurare ale „triduumului” de rugăciuni pre-

gătitoare. Din seara acestei Duminici s. euharistie a rămas expusă pentru închinare publică neîntrerupt, până în 9 Septembrie. În cele trei zile de rugă s'au ținut în toate bisericile din Australia ceasuri de adorațiune, predici despre sfânta Taină și chiar procesiuni cerșind dela Domnul binecuvântarea pentru congres. Participarea credincioșilor la toate aceste funcțiuni a întrecut orice așteptări.

În aceeași vreme mulțimi nenumărate de peregrini se îngrămădesc spre capitala Australiei, din toate părțile lumii, pe vapoare și trenuri speciale. Savanți din lumea veche, episcopi împurpurați, alături de 40 de căpetenii de triburi sălbatice din insulele Oceaniei, cu suite, îmbrăcați în costumele lor pitorești. — Nu se poate descrie vibrarea de entusiasm, râul de viață aprinsă în așteptare, care a inundat străzile Sydneyului în 4 Septembrie, preziua deschiderii. Se remarcă totuși, în puvoiu nesfârșit al mulțimilor cele patru căpetenii ale maorilor catolici din Noua Zelandă, în frunte cu un uriaș octogenar, mai înalt de doi metri, îmbrăcat pitoresc și bătător la ochi. Interes general trezește și minunata întâlnire a celor patru frați: William, Thomas, John și David Barry, toți preoți catolici risipiți în toate părțile lumii, cari nu s'au mai văzut de ani lungi.

În dimineața zilei celei mari, 5 Septembrie, întreg orașul cu milionul lui de locuitori dublat aproape de străini, fierbe. Mulțimi nesfârșite se înghesuie pe piețele și străzile din veci-

nătatea bisericii Sf. Patriciu, în care se țin liturghia pontificală. Marea de oameni, împreștrată de zecile de mii a celor cari în genunchi adoră pe Împăratul cerului, capătă viață și frumuseță deosebită dela costumele bogate și strălucite ale indigenilor din Filipine, Iava, Sumatra, Arhipelagul japonez, Australia, Noua Zelandă, India și Africa.

Ziua de 6 Septembrie începe lucrările propriu zise ale congresului. La liturghia solemnă cântă trei coruri grandioase, de trei mii femei și patru mii copii, și cântările bisericești se răspândesc apoi imediat, pe undele eterice, în toate colțurile pământului și sunt ascultate de milioane și milioane. — Toată ziua se țin apoi ședințe, pe secțiuni după neamuri, și adunări generale. — Seara când se pierd cele din urmă raze de lumină o mulțime de peste 150.000 stă în jurul uriașului altar ridicat pe câmpul societății regale de agricultură, spre a preamări Sfântul Sacrament și a primi binecuvântarea papală, dată de cardinalul delegat. Incheierea zilei o face o ceremonie extrem de impresionantă și fantastică. În plin întunec, fiecare credincios aprinde o candelă, pe care o ridică sus cu mână dreaptă, în vreme ce, în genunchi, rostește ultima rugă a zilei. O mare de flăcări tremurătoare învalund în noapte mii și mii de fețe plecate în fața maiestății divine!

Ziua următoare e a copiilor. Peste 30.000 de îngerași în genunchie și se cuminec

venerațiune chiar, a primit Hadrian II pe apostolii Slavilor: Ciril și Metodiu și cu ce dovezi de cinste particulară a voit să fie onorați; se știe și râvna cu care acelaș a sprijinit al optulea sinod ecumenic, adunat a patra oră la Constantinopol, trimitându-și delegați, când cu puțin înainte printu'o deplorabilă scisiune o parte atât de mare a turmei Domnului a fost ruptă de Pontificele Romei, suprem Păstor din rândulială dzească. Și astfel de adunări sacre, în slujba grijilor bisericii pentru Răsăriteni, s'au urmat, în cursul vremilor, unele după altele. La Bari, la mormântul stului Nicolae dela Mira, unde celebrul învățator din Aosta și arhiepiscop de Canterbury s. Anselm, prin admirabila sa învățătură și sfințenie a vieții a mișcat mințile și nimile tuturor. La Lyon, unde au fost chemați împreună de către Gregoriu X cei doi luminători ai bisericii: angelicul Toma și seraficul Bonaventura, deși au murit unul pe drum, altul în mijlocul grelelor lucrări ale smodului. La Ferrara și Florența, unde s'au distins peste toți cele două podoabe ale Orientului creștin, în curând cardinali ai bisericii Romei: Besarion din Nicomedia și Isidor din Kiev, și unde adevărata dogma catolică, întărită cu dovezile rațiunii și străbătută de dragostea lui Hristos, pare a deschide aceluiași creștin răsăriteni calea împăcării cu Păstorul Suprem.

Aceste puține lucruri pomenite, arată la murit, Venerabili Frați, grija părintească și râvna acestui Seau Apostolic pentru neamurile răsăritene; lucruri strălucite, de sigur, dar din firea lor, mai rari. Ci sunt prea multe alte înlesniri, niciodată întrerupte, cari s'au răspândit din biserica Romei peste toate pământurile răsăritului, printr'o continuă și, așa zicând, zilnică revărsare de binefaceri; în chip deosebit prin trimiterea călugărilor, cari și-au risipit viața însăș ca să fie de folos popoarelor din răsărit.

Subliniind opera creștină și civilizatoare a călugărilor, Franciscani și Dominicani în prima linie, în răsăritul cutropit de barbaria semilunii, enciclica trece în revistă sumară străduințele bisericii catolice de-a cunoaște tot mai deplin răsăritul și de-a răspândi și acolo lumină. Incepând cu universitatea din Paris, care încă în v. XIII a avut și un colegiu oriental, pomenește străduințele lui Humbertus de Romanis, Roger Bacon, Raymundus Lullus

la liturgia pontificală celebrată de cardinalul Ceretti. În jurul lor, în bătaia soarelui splendid, o cunună de 150.000 congresiști, în frunte cu toți episcopii, și 200.000 privitori!

În 8 Sept. după ce alte 30.000 copii au primit s. cuminecătura, s'a deschis *ziua dedicată organizațiilor de femei*. Nu mai puțin de 150.000 de femei formează un imens câmp alb, auriu și albastru înaintea altarului la care celebrează Cardinalul, încunjurat de mulți episcopi și preoți. La Liturgia următoare episcopul Whyte predică în fața alor 250.000 de ascultători. După amiază, ca și în celelalte zile, adunări și ședințe, în vreme ce mii de preoți spovedesc fără întrerupere mulțimea credincioșilor.

În 9 Septembrie, congresul se încheie cu o *procesiune cu sfânta euharistie*, pe mare și pe uscat, grandiositatea căreia nici închipui nu se poate. Nu mai puțin de 500.000 de oameni au luat parte la această feerică defilare pe ape și pe străzi decorate ca 'n povești, după încheierea căreia cardinalul Ceretti a dat tuturor participanților binecuvântarea papală.

După astfel de manifestațiuni de credință, pe care le-au sprijinit toate autoritățile, le-au respectat și cinstit toți cei de altă lege, le-a răspândit în largul lumii o organizație de radiografie decât care mai perfectă încă nu a funcționat, este numai firesc că presa cinstită, chiar a celor de altă credință, are cuvinte de adânc respect la adresa bisericii catolice. Bu-

în acest câmp, apoi decretul conciliului din Vienne pentru propunerea limbilor orientale în universități, colegiile deschise din dărnicia Papilor în Roma pentru Ruteni, Maroniți, Armeni etc. Această râvnă crește în papii cei mai apropiați de noi: Pius IX, Leo XIII, Pius X, până când Benedict XV instituie »Congregația pentru Biserica Orientală« și deschide o universitate pentru studiile orientale, nu numai pentru răsăritenii uniți și neuniți cu Roma, ci și pentru latini. Acest »Institut Oriental«, pus sub conducerea părinților Iesuiți, înzestrat cu cel mai bogat și mai modern aparat științific, funcționează spre cea mai deplină mulțămire a Papei, care continuă:

Și la acest loc, laudând foarte pe acei Ordinari, fie episcopi fie cărmuitori de familii călugărești, cari ascultând cu dragă inimă dorințele Noastre au trimis la Roma, din nesfârșita varietate a neamurilor și locurilor, dela răsărit și dela apus, câțiva preoți de-ai lor pentru a se desăvârși în studiile orientale; și îndemnând tot odată pe superiorii celorlalte societăți răspândite în largul lumii să imiteze această pildă și să nu întârzie a trimite la acest »Institut Oriental« al Nostru pe alumnii pe cari îi vor cunoaște mai destoinici și mai înclinați spre astfel de studii, fie-mi îngăduit, Venerați Frați, a Vă reaminti ceea ce am spus nu de mult mai pe larg în scrisoarea enciclică »Mortalium animos«. Căci cine mai poate ignora cât de des se vorbește despre faurirea unei anumite uniri a tuturor creștinilor, cu totul străină de gândul lui Hristos; întemeietorul bisericii? Sau cine să nu fi auzit de discuțiunile, de cea mai mare importanță, cari se agită din când în când în cele mai multe părți ale Europei, în deoseb. și Americii fiind vorba de societățile Orientale unite cu Roma ori încă disidente și acum? Or, dacă alumnii seminariilor noastre cu știința primită în cursul studiilor despre rătăcirile Reformatoților pot discerne și rezolvi ușor argumentațiile lor captivoase, — ceea ce e, de sigur, îmbucurător —; aceiași alumnii de cele mai multe ori nu au știința necesară pentru a da o judecată sigură în chestiunile privitoare la lucrurile și obiceiurile răsăritenilor, ori despre riturile lor, cari în unitatea catolică trebuiesc păstrate cu atâta sfințenie, fiindcă acest fel de teme foarte grele necesită studiu special și foarte acurat.

Drept aceea, ne fiind iertat să neglijăm

letinul anglican din Sydney al sectei »Christ Church« scrie: »Ajunge să privești mărețele instituțiuni caritative ale catolicilor, școalele și spitalele lor, ca să tragi concluzia, că biserica lor a făcut mult mai multe opere creștine decât toate bisericile creștine neromane laolaltă și, fără îndoială, grația de-a săvârși aceste opere le-a venit din credința sinceră în prezența reală a Mântuitorului în preasfântul sacrament al altarului«. — Tot anglican e și periodicul »Church Standard« care scrie: »Noi, protestanții, nu înțelegem cuvântul pe care îl îndreaptă Dumnezeu catolicilor prin s. euharistie, dar trebuie să admitem că într'adevăr Dumnezeu le grăiește prin acest mister...«

Facă Domnul, ca pilda triumfului euharistic din Sydney să sporească și în noi râvna și dragostea pentru Împăratul ascuns sub haină de pâine și vin!

Comemorarea lui Aurel Vlaicu. Duminecă, în 16 Sept. s'a comemorat împlinirea alor 15 ani dela moartea năprasnică a primului aviator român. Comemorarea s'a făcut pe șoseaua națională Câmpina-Ploiești, la troița ridicată pe locul unde a căzut atât de regretatul erou din Bințișni. În frunte cu d. general Rudeanu, un număr mare de ofițeri, reprezentând armata, apoi delegați ai autorităților din București și Câmpina precum și publici numeros au luat parte la oficiul divin săvârșit aici, în vreme ce trei aeroplane au făcut viraje deasupra troiței.

absolut nimic ce pare a contribui la restaurarea preadoritei uniri a acelei atât de însemnate părți din turma Domnului cu biserica lui Hristos, ori sporește dragostea față de aceia cari, diferind în rit, în gândire și simțire sunt strâns legați de biserica Romei și de locuitorul lui Hristos, foarte Vă rugăm, Venerabili Frați, ca fiecare să alegeți dintre preoții voștri cel puțin pe unul care, desăvârșindu-se cum se cuvine în studiile orientale, să le poată preda potrivit alumnilor seminariiali..

Știind preabine, din experiența atâtor ani petrecuți la conducerea bibliotecilor Ambrosiana și Vaticană, cât este de important să vedem această bibliotecă (a Institutului Oriental) cu toate mijloacele din cari atât învățații cât și alumnii să poată scoate comod, ca din izvoare, uneori ascunse și necunoscute, dar cât se poate de bogate, cunoștințele lucrurilor orientale, spre a le întrebuința pentru binele public, Noi, fără a ne înspăimânta de greutatea pe cari le presimțim multe și grele, Ne vom nizu din toate puterile să câștigăm tot ce privește rejunife răsăritului, moravurile, limbile, riturile..

Și de aici nădăjduim apoi că neamurile răsăritene, văzând cu ochii lor atâtea monumente strălucite ale pietății, doctrinei, artelor străbunilor lor, vor învăța din însăși faptele în ce cinste ține biserica Romei adevărata, veșnică, legitima »ortodoxie«, cu câtă religiozitate o conservă, apără, propagă. Străbătuți de toate aceste ca de foarte puternice argumente, cum se poate nădăjdui, mai ales dacă la râvna împrumutată a studiilor se va adauge dragostea creștinească, ce mirare că cei mai mulți orientali, amintindu-și gloriile străvechi și lepădând prejudecățile, se vor grăbi să revină la preadorita unire, întemeiată nu pe o mărturisire a credinței mutilată, ci întreagă și deschisă, cum se cuvine unor adevărați credincioși ai lui Hristos adunați într'un ocol, sub un Păstor!?

Pentruca să strălucească, în sfârșit, lumii această preafericită zi, rugăm pe Dumnezeu cu toate doririle și vărsând rugi statornice... Și cum la deplinirea operei reparațiunii omenesți Dumnezeu după bunătatea lui se folosește de oameni, mai ales de preoți, ca de slujitorii săi, ce mai rămâne, Venerabili Frați, decât să vă rog și să vă îndemn cât pot mai stăruitor, ca nu numai să consimțiți cu noi în cuget și simțiri, ci să munciți din răspuneri pentruca să strălucească cât mai curând ziua preadorită, în care vom putea saluta revenirea la străbuna unire cu biserica Romei nu a unora numai, ci a majorității Grecilor, Slavilor, Românilor și altor neamuri orientale, până acum despărțite...

Statul-pradă

Sub acest titlu scrie, în »Neamul Românesc« din 20 Sept. c. d. N. Iorga, un articol pe care îl reproducem în întregime, ca pe un dureros document al vremilor noastre de cumplită stricăciune și, totodată, ca un memento profetic pentru cei răspunzători de aceste stări îngrijorătoare

... Și se mai miră unul și altul că împotriva Statului român s'au comis hoții care-i răpesc câteva sute de milioane, poate câteva miliarde. Se mai găsesc oameni cari socot că afacerea perimetrelor e o descoperire. Și ei se întreabă — bune suflete! — cum un lucru ca acesta a fost cu putință.

Dar, bine, se știe, se știe aici, se știe în lumea toată că Statul român e pentru cei mai mulți Români o pradă.

Cine nu-l fură, numai să-l poată? De la cel care culege roadele din pomii șoselei, le rupe crăcile, îi taie pe de-a'ntregul dacă-i trebuie o vârguță, dela călătorul din tren care ia ca amintire cureaua dela fereasta vagonului, dela copistul care primește plată pentru zilele de lucru furate între sărbători, dela prefectul

care la plecare mută acasă călimările de bronz ale biroului, dela acela care se zice că „vinde” unei persoane feminine automobilul județului, până la petrolistul fără teren care-l ia dela eternul paralytic Statul, toată lumea asta o face.

Trebuie schimbate capetele și aceasta cu mijloace blânde nu se poate.

Și poate nu e departe vremea când celelalte vor fi lăsate în sfârșit să intre în acțiune.

N. IORGA.

Pentru pacea lumii. Mișcarea pacifistă se întinde și cuprinde straturi tot mai largi. Bisericele, cum e și firesc, țin să fie în fruntea curentului, dându-i directive și puteri mai eficiente decât cele născocite de șiretenia omească.

După atâtea congrese și organizațiuni cu caracter internațional și pacifist ale catolicismului, s'a ținut nu de mult, la Praga, congresul pacifist al „Alianței mondiale pentru cultivarea amicitiei între națiuni prin mijlocirea bisericii”, cu reprezentanți din 31 state. Iar mai nou, în 18 Septembrie c. „Uniunea bisericilor pentru pace”, fondată de defunctul miliardar filantrop Andrew Carnegie, a întrunit la Geneva o conferință pregătitoare, în vederea convocării, în 1930, a unui congres universal al forțelor religioase, nu numai creștine ci din toată lumea, pentru pace.

Conferența aceasta care, fără a reprezenta oficial bisericile, a întrunit 124 de fruntași eclesiastici din toate părțile lumii, s'a deschis într'un chip foarte original și, după unii, impunător, printr'o „liturghie sintetică”, compusă din pasagi împrumutate din cărțile sacre ale principalelor religii din lume: Noul și Vechiul Testament, din cărțile lui Zoroastru, ale Hinduismului, Islamismului, Confucianismului, Budismului, Sianismului, și Taoismului.

Acelaș caracter exotic îl are și lista oratorilor, în care alături de Fridjof Nansen stă Iusuf Ali delegatul Indiei la Liga Națiunilor, apoi Maharadja din Budwan Ometsu, Dr. Alfred Martin din Newyork, marele rabin al Angliei Dr. Herz, profesorul Temeda din Japonia, Chen Huan Chany dela universitatea confucianistă din Peking, și alții, de pe toate meleagurile. Tema tuturor discursurilor a fost: „Religiunile lumii și speranța realizării păcii universale prin justiție și bunăvoință internațională” și concluzia generală aceeași: politica de azi stăpânită de naționalism exagerat nu poate realiza pacea; bisericile sunt deci datorate să o înfăptuiască.

Știri mărunte

Aviz școlar. Direcțiunile liceelor de băieți și fete din Blaj avizează pe cei interesați că, în conformitate cu noua dispoziție a ministerului instrucțiunii, cursurile încep numai în ziua de 8 Octombrie. — Inscriverile se fac în 6 Octombrie.

Căți Iezuiți sunt. »Das Neue Reich» publică o statistică a câtorva ordine călugărești mai mari. De aici se vede că cel mai puternic ordin este cel al stului Ignățiu de Loyola. La începutul lui 1927 el avea 20.107 membri (cu 538 mai mulți decât în 1926). Se împarte în 6 provincii: italiană cu 1679 membri; germană (cuprinzând și Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, Polonia și Olanda) cu 3822; franceză cu 2866; spaniolă (cu America de Sud) cu 4838 membri; engleză cu 3337 și americană cu 3565 membri. Societatea lui Isus, cu cei 9417 preoți, 6267 scolastici și 4423 frați, este azi aproape

așa de puternică cum a fost pe timpul celei mai mari înfloriri a ei. În misiuni are 1463 preoți, 362 scolastici și 480 frați.

O alegere cam scumpă. Intrebat de un ziarist englez, de ce nu candidează la preșidenția Statelor-Unite din America, miliardarul Ford a răspuns, că este un lux prea costisitor. De fapt, după constatările unei comisiuni de senatori, numai pe primii doi candidați de pe liste — Hoover și catolicul Smith — îi costă candidarea frumusețea sumă de 730.000 dolari, din care sumă 380.000 le acopere Hoover.

Locale. Dumineca viitoare, a XVII. după Rusalii, va predica în catedrală pâr. Traian German, directorul liceului de fete.

— Incalculabilele capricii ale ministrului de instrucțiune aduc, an de an, și în viața școlară a Blajului nostru o variație agreabilă. Intr'o bună zi de Septembrie răsar ca din pământ batalioane de logofeți ai cărții, pentru ca a doua zi să dispară: au fost absolut necesarele examene de primire, cu o lună înainte de începerea școlii! — Intr'altă zi: banchetul celor osândiți de d. Anghelescu să se chinuie o vară dogoritoare cu materia cl. VIII, pentru ca să se poată arunca în gura leilor din comisiile de bacalaureat o pradă mai crudă decât cea din trecut. — Apoi apar, gravi și îngândurați, părinții, mulți, cu copii de toate vârstele, la înscrierile anunțate în gazete. Ziua următoare dispar cu toții; o telegramă-lege ministerială, sosită în ascuns, când erau ei pe drum, le-a tras chiulul: școala nu începe decât, eventual, în 8 Octombrie. — Să ne trăiască ministerul!

Mulțumită publică. Ni-se cere publicarea următoarelor: »Credincioșii din Cipăieni (Chimitelnic) se întrec în nizuința de a-și vedea noua biserică cât mai împodobită. Așa, de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, Anica Hornoiu a dăruit un stihar cusut artistic, în valoare de 1000 Lei; la »Înălțarea sfintei Cruci» mai mulți credincioși, contribuind la o colecție până la câte 500 Lei, au dăruit un chivot foarte frumos, în preț de 5500 Lei; altele mai multe creștine: fețe de masă preafrumoase. — Bătrânul lor părinte sufletește mulțumește tuturor și le dorește răsplată cerească.

† **Pâr. Vasile Danca**, parohul nostru din Șardu, a adormit în Domnul la 13 Septembrie 1928, în anul 66 al vieții. — Odihnească în pace!

† **Maria Catot**, văduva fostului preot din Hideaga (ep. Gherlei) Alexandru Peter, s'a stins la 13 Septembrie c. în etate de 72 ani. — Fie-i partea cu dreptii!

Preot văduv la sațe,
caută

econoamă

mai de etate

Informațiuni la Redacția „Unirii”

(341) 1-2

Elevi de școală

se primesc în cvartir și cost, pe lângă îngrijire conștientioasă, la o familie germană.

IOSIF BECHTHOLD

(578) 1-1 strada Regele Ferdinand Nr. 41.

ICOANE SFINTE

Reproduceri artistice de pe tablourile pictorilor clasici. — Diferite mărimi. — Dela 20—500 Lei. — Domnul Hristos. Preacurata Vergură Maria

INMORMĂNTAREA DOMNULUI HRISTOS executată în 5 colori, mărimea 47/59 cm. Lei 80. — Să nu lipsească din casa nici unui creștin.

Se află de vânzare la

Librăria Seminarului, Blaj

Cea mai bogată carte
de rugăciuni este

Mângăierea Creștinului

de IOAN GENȚ — 550 pag. format de buzunar

Cuprinde toate rugăciunile trebuincioase de dimineața, seara, la Mănecat, Inserat, la mărturisire, cuminecare, la sf. Liturgie și diverse; precum și cântările dela Inserat, Mănecat, Prohod și Cununie.

Costă 80 de Lei legată în pânză peste tot

Se poate avea la toate librăriile mai de seamă și la redacția revistei: „VESTITURUL”, Oradea, Parcul Ștefan cel Mare

Nr. 8

(565) 5-10

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștose.

Prapori de mătase din Damasc, Candelabre din bronz aurii de 6 până la 24 lumini. Potire cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kg.

Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

(97) 50-1

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă irepreșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 4-7